

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

Vår dato:

25.06.2021

Vår ref:

2021/7147

Deres dato:

20.06.2021

Deres ref:

Roar Aasen
Åsvegen 174
7383 HALTDALEN

Saksbehandler, innvalgstelefon
Inge Hafstad, +47 74 16 80 66

Avslag på søknad om skadefellingstillatelse på kongeørn i deler av Holtålen kommune - Roar Aasen

Roar Aasen får avslag på sin søknad om skadefellingstillatelse på en kongeørn i deler av Holtålen kommune. Avslaget begrunnes med at det ikke kan sannsynliggjøres at fellingsforsøk rettes mot skadegjengørende individ og at skadeomfanget på dette tidspunktet ikke anses som vesentlig. Vedtaket kan påklages innen tre uker.

Søknad

Roar Aasen søkte i brev datert 20. juni 2021 om skadefellingstillatelse på en kongeørn. Aasen har ikke vært i kontakt med Statsforvalteren i forkant, og søker som privatperson.

Bakgrunnen for søknaden var funn av til sammen tre lam i perioden 8. – 16. juni d.å. dokumentert tatt av kongeørn. Alle lammene er fra Roar Aasen sin besetning, og er funnet innenfor et avgrenset område langs Åsvegen i Holtålen kommune. Søker påpeker at det er en pågående skadesituasjon forvoldt av kongeørn i området og at framtidig skadepotensialet stort. Ifølge søker er det en voksen kongeørnhann som er særdeles aktiv og aggressiv, og som forvolder skader. Det opplyses også i søknaden at flere ørner observeres daglig i beiteområdet, og for å unngå betydelige tap av lam må denne ørna/ørner tas bort så raskt som mulig. Det søkes derfor om fellingstillatelse på kongeørn i deler av Holtålen kommune.

Lovgrunnlaget

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 12.

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

”Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.”

I § 12 i rovviltforskriften om skadefelling av kongeørn heter det:

”Statsforvalteren kan gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer, jf. viltlovens § 14. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. Det kan knyttes vilkår til fellingstillatelsen”

I kommentarene til § 12 i rovviltforskriften står det videre:

”For felling av kongeørn er det et vilkår at andre tiltak for å forebygge skade er utprøvd i rimelig utstrekning. Kongeørn opptre som skadevolder i mer avgrensede tidsperioder enn de andre artene, og skader kan ofte forebygges gjennom enklere tiltak. Fellingstillatelser kan gis for å stoppe en pågående skadesituasjon, men det tillates ikke felling utelukkende for å forhindre fremtidige skader som for de andre artene. Statsforvalteren kan derfor gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer som volder skade. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at etablerte par eller voksenfugler skal være unntatt og at felling foretas av nærmere bestemte personer. Felling kan iverksettes uten hensyn til fredning, men skal følge bestemmelsene om ordinær jaktutøvelse fastsatt i medhold av viltloven.”

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur»

Etter naturmangfoldlovens § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Rovdata publiserte våren 2015 en rapport som estimerte antall hekkende par av kongeørn for perioden 2010 – 2014 i Norge (Dahl m.fl. 2015 – NINA Rapport 1158). Rapporten estimerer i underkant av 1000 hekkende par i Norge (61 – 87 i gamle Sør-Trøndelag og 64 – 69 i gamle Nord-Trøndelag). I og med at det er brukt andre metoder i utarbeidelsen av dette estimatet er det ikke mulig å tallfeste utviklingen fra 2004 (850 – 1200 hekkende par) og 2008 (1176 – 1454).

Resultatene fra 12 intensivt overvåkede områder i perioden 2015 – 2020 viser at bestanden av kongeørn er forholdsvis stabil (www.rovdata.no, – NINA-Rapport 1225, 1304, 1442, 1602, 1748 og 1927), men at ungeproduksjonen pr. territorium går ned. Med bakgrunn i det vi vet om kongeørnbestanden i Norge og Trøndelag vil ikke en eventuell felling av et individ true artens overlevelse eller det genetiske mangfoldet (jf. nml. § 5).

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke

naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. naturmangfoldlovens § 8. Per i dag er ikke overvåkingssystemet for kongeørn like godt som for de andre store rovdyrene. Det mangler et godt nok system for å registrere bestandsendringer hos kongeørn. Rovdata sin rapport (NINA Rapport 1158) er et viktig steg videre for å få gode bestandstall og tallfeste bestandsutviklingen hos kongeørn. Den intensive overvåkingen av kongeørn har startet opp på 12 ulike områder. Dette er en del av det kontinuerlige arbeidet med å forbedre overvåkingen av kongeørn, noe som vil medføre at kunnskapsgrunnlaget rundt kongeørn og forvaltningen av denne vil bedres jf. prinsippet i § 8. Imidlertid gir NINA rapport 1158, samt de seks årsrapportene fra den intensive overvåkingen et godt kunnskapsgrunnlag for å vurdere søknaden (jf. nml. § 8).

Statsforvalteren anser kunnskapsgrunnlaget som godt nok for å fatte vedtak i saken og tillegger føre-var-prinsippet i nml. § 9 liten vekt, selv om Statsforvalteren mener at bestanden av kongeørn må forvaltes med forsiktighet. Siden Statsforvalteren gir avslag på søknaden om felling av kongeørn, anses ikke bestemmelsene i §§ 10- 12 for relevante i denne sammenheng.

Statsforvalterens vurdering og konklusjon

Det er funnet tre lam der kongeørn er dokumentert skadevolder. De tre lammene er funnet i perioden 8. – 16. juni, med antatt skadedato 6/7. juni (et lam) og 15/16. juni (to lam). Alle kadavrene er funnet i et relativt begrenset område langs Åsvegen i Holtålen kommune. Skadene har skjedd innenfor et avgrenset område, men Statsforvalteren anser ikke skadeomfanget som vesentlig i forhold til rovviltforskriftens krav om at skadene skal være vesentlig, jf. § 12 i rovviltforskriften.

Rovviltforskriftens § 12 gir Statsforvalteren hjemmel til å gi betinget skadefellingstillatelse på kongeørn. Imidlertid stiller denne særbestemmelsen strengere krav for å innvilge en fellingstillatelse enn hva som gjelder for de andre store rovdyrene. Forskriftens § 12 sier blant annet at fellingstillatelser kan gis for å stoppe en pågående skadesituasjon, men at det ikke er mulig å gi tillatelse kun for å forhindre fremtidig skade. En eventuell fellingstillatelse på kongeørn skal også rettes mot det bestemte individet som volder vesentlig skade.

Dersom Statsforvalteren skal gi fellingstillatelse på kongeørn skal fellingsforsøket rettes mot bestemte individer, jf. forskriftens § 12. Søker peker på en voksen kongeørnhann som skadevolder, men påpeker samtidig at det observeres flere ørner i området. En kan derfor ikke utelukke at skadene er forårsaket av flere individer. Erfaringer fra satelittmerkede kongeørner i Finnmark og foreløpige data fra Fosen tilsier at ungfugl (et år eller eldre) og eldre ikke-territoriell kongeørn streifer over store områder, slik at man ikke har noen garanti for at det skadegjørende individet fremdeles oppholder seg i området (Jacobsen m.fl. 2014 – NINA Rapport 1023). Det er ikke grunnlag for å vurdere vandringsmønstret for unge og eldre ikke-territoriell kongeørn i Trøndelag annerledes enn i Finnmark. I juni vil etablerte kongeørnpar være godt i gang med hekking, og mest sannsynlig ha unger i reiret. Terskelen for å innvilge søknader om skadefelling av kongeørn er i utgangspunktet høy, og i henhold til retningslinjene for behandling av søknader om skadefelling av kongeørn vil terskelen for å innvilge søknader om felling av voksen kongeørn i hekkeperioden være svært høy.

Det å skille ut et hekkende individ fra et ikke hekkende individ er vanskelig. Ifølge kommentarer til rovviltforskriften § 12 skal en eventuell iverksetting av felling følge bestemmelsene om ordinær jaktutøvelse fastsatt i medhold av viltloven. Det knytter seg stor usikkerhet til hvorvidt man klarer å felle det riktige, skadegjørende individet av kongeørn. Felling av en kongeørn vil derfor mest sannsynlig ikke redusere sannsynligheten for fremtidige skader forvoldt av kongeørn i området.

Statsforvalterens vedtak:

Med hjemmel i lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 og § 77, jf. forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt § 12 har Statsforvalteren i Trøndelag fattet følgende vedtak:

- Etter en total vurdering avslås Roar Aasen sin søknad om skadefellingstillatelse på kongeørn i deler av Holtålen kommune. Avslaget begrunnes med at det er stor usikkerhet om hvorvidt man klarer å felle riktig skadegjørende individ og at omfanget av dokumenterte skader på dette tidspunktet ikke anses som vesentlig.

Klagerett

I medhold av forvaltningslovens kapittel VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, Postboks 5672 Torgarden, 7485 Trondheim, og sendes Statsforvalteren i Trøndelag, Postboks 2600, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet

Med hilsen

Bjørnar Wiseth (e.f.)
Klima- og miljødirektør

Inge Hafstad
seniorrådgiver
Seksjon naturmangfold

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Miljødirektoratet	Postboks 5672	7485	TRONDHEIM
	Torgarden		
Holtålen kommune	Bakkavegen 1	7380	ÅLEN